

Vandrådet for vandopland 1.5 Randers Fjord

Mødereferat

3. vandrådsmøde

Mødeleder: Jørgen Jørgensen	Deltagerliste:
Referent: Hanne Stadsgaard Jensen	Se dokumentets sidste side
Dato: 12.06.2014	
Varighed: 15.00-20.00	

Ad punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Jørgen Jørgensen bød velkommen. Det blev oplyst at der på mødet også deltog teknikere fra de fleste af oplandskommunerne, samt at sekretariatet havde engageret proceskonsulent Helle Hegelund Knudsen fra Niras til at hjælpe med gruppearbejdet.

Dagsorden blev godkendt.

Ad punkt 2: Opfølgning på referat fra 2. vandrådsmøde

Referatet fra 2. vandrådsmøde 24. april blev udarbejdet med en kort skriftlig godkendelses- og kommenteringsperiode, og placeret på Gudenåkomitéens hjemmeside (www.gudenaakomiteen.dk) den 6. maj. Sekretariatet foreslog at referatet fra 3. møde godkendes efter samme procedure. Forslaget blev godkendt.

På 2. vandrådsmøde lovede sekretariatet at udarbejde en formulering omkring virkemidlet ændret vandløbsvedligeholdelse, der ikke indgår i virkemiddelkataloget. Sekretariatets udkast indgår i gruppearbejdet på dagens møde.

På 2. vandrådsmøde blev der ønsket en besigtigelsestur. Denne blev afholdt fredag den 23. maj.

På 2. vandrådsmøde blev der også ønsket en oversigt over indsatserne i 1. planperiode. Denne blev udsendt sammen med referatet den 6. maj.

Ad punkt 3: Præsentation af kommunernes udkast til indsatsplan

Anders Haugstrup Andersen præsenterede baggrunden for arbejdet og det udkast til indsatsplan som kommunerne har udarbejdet, og som er fremsendt til vandrådet. Udkastet er udarbejdet med afsæt i rammerne fra Naturstyrelsen, teknikergruppens overordnede principper og vandrådets anbefalinger. Derudover er tilbagemeldingerne fra lokale arbejdsgrupper, kommunernes faglighed og lokalkendskab anvendt, samt en forudsætning om at alle indsatser i 1. planperiode er gennemført ved udgangen af 2015.

Ifølge Naturstyrelsen rammeoplæg skal der udpeges mindst 127km vandløb til restaurering, 19 spærringer skal udpeges til at fjernes, og der er en økonomisk ramme på 53,4 mio. kr. i perioden 2016-2021. Der er ikke krav om en særlig indsats for okkerbekæmpelse i dette opland. Forslaget til indsatsplan skal sendes til Naturstyrelsen senest den 7. oktober 2014, efter politisk godkendelse af indsatsen i de enkelte kommuner.

Uden for kommunernes forslag til indsatsplan, er det endvidere muligt at foreslå yderligere indsatser til gennemførelse i anden planperiode. Det er de enkelte kommuner der foreslår og indrapporterer evt. supplerende indsatser via Web-Gis.

Udkastet blev kort præsenteret. Der er indenfor den økonomiske ramme fundet plads til nedlæggelse af 27 spærringer og restaurering af 351km vandløb, samt et okkeranlæg. Det største enkeltprojekt er fjernelse af spærringen ved Vestbirk Vandkraftværk i Horsens Kommune.

Der blev stillet spørgsmål til om de 193 km vandløb som der åbnes op til ved fjernelse af spærringen ved Vestbirk Vandkraftværk tæller med i det samlede antal km vandløb der restaureres. Det gør de ikke, det er generelt kun de vandløbsstrækninger der udpeges til restaurering der tæller med. Det konkrete projekt vil dog medføre målopfyldelse i mange km. vandløb.

At der er fundet væsentligt flere indsatser end Naturstyrelsens ramme foreskriver, skyldes hovedsageligt at der er anvendt billige virkemidler, og at indsatsen overvejende foregår i de små vandløb, dvs. type 1 og type 2. For store vandløb (type 3) er der i kommunerne en vis faglig usikkerhed om hvilken indsats der skal til for at sikre målopfyldelse, og der er mange steder uafklarede statslige vådområdeprojekter der gør det vanskeligt at angive en indsats.

Der blev stillet spørgsmål til, om udplantning af f.eks. vandranunkel er anvendt? Dette virkemiddel indgår ikke i kataloget, og kan derfor ikke vælges.

Der blev endvidere stillet spørgsmål til hvorvidt vandrådets anbefaling om at åbne spærringer nedstrøms fra er indarbejdet i planen, i det det ikke tydeligt fremgår ud fra det udleverede materiale. Under hensyn til en kommunevis fordeling af indsatserne, har kommunerne udvalgt spærringer nedefra i vandløbene, med mindre der er en konkret årsag til at fravige dette princip. Det er desuden en forudsætning at spærringerne kan udvælges i Naturstyrelsens indberetningsværktøj til indsatsplanen for 2. planperiode. Spærringer, der er udpeget til indsats i 1. planperiode, kan ikke indgå ligesom enkelte øvrige spærringer ikke kan indgå.

Efter mødet har sekretariatet undersøgt om der er spærringer i type 2 og 3 vandløb, som ikke er med i forslaget til indsatsprogram. Der kan kun vælges én spærring i et type 3 vandløb i Randers Fjord oplandet. Det er spærringen ved Vestbirk Vandkraftværk, som indgår i programmet.

Der kan udvælges en del spærringer i type 2 vandløb i oplandet. Bortset fra 4 spærringer indgår de øvrige spærringer i type 2 vandløb i programmet. De 4 spærringer, som ikke er med i forslaget ligger i Randers Kommune (2 stk.) og Viborg Kommune (2 stk.). De 2 spærringer i Randers Kommune ligger ved Oksenbæk. Kommunen har vurderet, at de to spærringer i vandløbet ligger så højt oppe i vandløbssystemet, at det ikke giver mening pt. at fjerne disse før der er skabt fri passage for opgang fra Alling Å. Den ene spærring i Viborg Kommune ligger ved Vint Mølle Å. Spærringen ligger langt oppe i vandløbssystemet mellem to søer. Kommunen har på den baggrund vurderet, at en indsats kan udskydes til 3. planperiode. Den anden spærring ligger ved Bjerring Møllebæk kort før udløbet til Gudenå. Denne spærring saneres som kommunalt projekt i løbet af 2014-2015.

Der blev spurgt til spærringen ved Tangeværket, som ikke kan vælges for anden planperiode, hvornår afklares dette spørgsmål? Jørgen Jørgensen svarede, at den seneste melding fra Naturstyrelsen går på at der tages stilling i 2. eller 3. planperiode.

I den sammenhæng og som bidrag til spørgsmålet om udvælgelse af spærringer til indsatsprogrammet har Favrskov Kommune bemærket, at Kommunen har fravalgt restaurering af indsats i Borre Å systemet.

Begrundelsen for dette er, at der er stor risiko for manglende målopfyldelse for fisk, selvom de fysiske forhold er optimale i dele af systemet. Der er ikke indikationer på nedsat vandkvalitet, og Favrskov Kommune vurderer derfor at antallet af gydefisk er den væsentligste årsag til manglende målopfyldelse for fisk i Borre Å.

Det er derfor på baggrund af de foreliggende undersøgelser Kommunens vurdering, at de op- og nedstrøms passagemuligheder for laksefisk ved Tangeværket skal forbedres, før en restaurering kan resultere i målopfyldelse for fisk i ørredindekset i Favrskov Kommunes vandløb opstrøms Tangeværket.

Som det blev diskuteret på Vandrådetets 2. møde, er det teknikergruppens vurdering, at Tange Sø har størst betydning for bestandene af vandrefisk nedstrøms Silkeborg. Det er derfor fagligt velbegrunderet også at gennemføre spærringssanering og vandløbsrestaurering, hvor det vurderes at give målopfyldelse, opstrøms Tange Sø.

Med hensyn til grødeskæring blev der spurgt til om der er planer om at ophøre med grødeskæring i vandløb der ikke er målopfyldelse i. Svaret er at det er der ikke, grødeskæringspraksis fortsætter som hidtil efter gældende regulativer og vedligeholdelsesbestemmelser.

Ad punkt 4: Oplæg til gruppearbejde

Helle Hegelund Knudsen fra Niras lagde op til gruppearbejdet. Der anvendes de samme grupper som ved 2. vandrådsmøde, suppleret med teknikere fra kommunerne.

Der var udarbejdet en række spørgsmål, både overordnede og specifikke, som inspiration til grupperne.

Ad punkt 5-7: Gruppearbejde

De 4 grupper arbejdede i over 2 timer, med spisepause.

Ad punkt 8: Opsamling på gruppearbejde

De 4 grupper præsenterede kort deres konklusioner. En sammenskrivning er vedlagt som bilag.

Hovedkonklusionen var, at Vandrådet var godt tilfreds med det fremlagte forslag og ikke havde grundlag for at anfægte de foreslåede indsatser., Der var tilfredshed med at der er fundet flere km vandløbsstrækninger og spærringer end udmeldt i Naturstyrelsens ramme. Der var også tilfredshed med udvælgelsen af den store indsats ved Vestbirk Vandkraftværk. Kommunerne arbejder derfor videre med det udkast, der blev fremlagt ved mødet og tager stilling til de opmærksomhedspunkter Vandrådet tilkendegav.

Hovedpunkter:

- Materialet som sekretariatet udsendte til vandrådet var ikke fyldestgørende. I næste planperiode bør der, for at kvalificere vandrådets arbejde, være flere udtræksmuligheder og bedre adgang til at se ”ind bagved” i planlægningsværktøjet for andre end kommunens medarbejdere.
- Tidsfristerne for arbejdet har været alt for stramme.
- Virkemidlet plantning af træer bør anvendes med omtanke, og er ikke egnet i større vandløb.
- Generelt ser kommunernes prioriteringer ud til at være i orden, indenfor de givne rammer.
- Det bør sikres, at spærringer i de nederste dele af vandløb er prioriteret, hvis muligt.
- Naturstyrelsen skal vejlede kommunerne med hensyn til hvordan de skal håndtere situationen, hvis forudsætningen om at alle 1. planperiodes indsatser er gennemført ved udgangen af 2015 viser sig ikke at holde.
- Vandløbsvedligeholdelse bør indgå i virkemiddelkataloget i næste planperiode.

4

Den videre proces:

1. Teknikerne finjusterer stadig forslaget til indsatsplan. De tager vandrådets anbefalinger med hjem, og gennemgår udkastet til indsatsplan i forhold til både de generelle og de mere specifikke kommentarer.
2. Vandrådet får en tilbagemelding i forhold til hvilke justeringer der er foretaget.
3. Forslagene forelægges til politisk beslutning. Vandrådets anbefalingerne tages med i den politiske forelæggelse i de enkelte kommuner.
4. Det samlede, vedtagne forslag sendes ud til vandrådet så hurtigt som muligt efter den sidste kommune har vedtaget sin del, sammen med sekretariatets og de enkelte kommuners eventuelle bemærkninger .

Spørgsmålet om spærringen ved Tangeværket blev rejst. Dele af vandrådet ønsker at tilkendegive overfor Naturstyrelsen at der bør findes en løsning på problemstillingen, mens andre ikke mener spørgsmålet bør rejses.

Spørgsmålet kan tages op igen ved det næste vandrådsmøde, medlemmer der ønsker det skal melde tilbage til sekretariatet med et forslag til formulering. Der blev desuden udtrykt ønske om, at spørgsmålet, hvis det skal behandles, sættes sidst på dagsordenen

Formuleringer omkring vandløbsvedligeholdelse som virkemiddel tages op på næste vandrådsmøde.

Ad punkt 7: Punkter til næste møde

- Præsentation af kommunernes endelige, politisk godkendte udspil
- Eventuelle udtalelser fra Vandrådet (flertals- såvel som eventuelle mindretals-udtalelser)

Ad punkt 8: Eventuelt

Ingen bemærkninger.

Deltagerliste:

Vandrådsmedlemmer og suppleanter:

Anker Secher
Stig Jensen
Kim Aarestrup
Niels Dalsgaard
Frede Lundgaard Madsen
Peter Sommer
Lars Tom-Petersen
Holger Preetzmann
Knud Erik Bang
Anja Veldt
Jens Ole Skovgaard Jensen
Bo Refer
Poul Erik Sørensen

Erling Degn
John Eistrøm

Jan Karnøe
Eja Lund
Lars Kielsgaard
Daniel Rasmussen
Max Thomsen
Karl Christiansen
Hans Madsen
Jørgen F. Schmidt
Lars Bo Nielsen
Per Lejsgaard
Klaus H. Pedersen

Repræsentorer

Bæredygtigt Landbrug
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Sportsfiskerforbund
Dansk Akvakultur
Dansk Landbrug Midt-Østjylland
Dansk Landbrug Midt-Østjylland (suppleant)
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Skovforening (suppleant)
Danske Vandløb
DANVA
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen til bevarelse af Tange Sø
Foreningen til bevarelse af Tange Sø (suppleant)
Foreningen til nedlæggelse af Tange Sø
Foreningen til nedlæggelse af Tange Sø (suppleant)
Friluftsrådet
Landbrug & Fødevarer
Langaa Sportsfiskerforbund
Randers Sportsfiskerklub
Randers Sportsfiskerklub (suppleant)
Uldum Kær Naturlaug
Uldum Kær Naturlaug (suppleant)
Vandløbslauget for Alling Å
Vandløbslauget GST
Vandløbslauget GST (suppleant)
Vandrådet i Favrskov Kommune

Embedsgruppen/teknikere:

Jørgen Jørgensen
Anders Haugstrup Andersen
Hanne Stadsgaard Jensen
Rolf Christiansen
Poul Hald Møller
Hanne Wind-Larsen
Torben Tran Ankjærø
Andrea Høj Plejdrup
Jan Kunstmann
Peter Holm
Helle Hegelund Knudsen

Repræsentorer

Chef for Natur og Vand, Viborg Kommune
Viborg Kommune
Viborg Kommune, sekretær for vandrådet
Viborg Kommune
Silkeborg Kommune
Randers Kommune
Favrskov Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Norrdjurs Kommune
Niras (proceskonsulent)

Afbud

Geert F. H. de Lichtenberg
Carsten Buskov
Bjarne Bach
Jens Ole Skovgaard Jensen
Niels Chr. Ravn

Søren Pedersen

Repræsentorer

Dansk Skovforening
Landbrug & Fødevarer (suppleant)
Langaa Sportsfiskerforening (suppleant)
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen af Vandværker i Danmark
(suppleant)
Vandrådet i Favrskov Kommune (suppleant)

Ikke til stede

Keld Mortensen
Lars Mogensen
Peter Poulsen
Lise-Lau Bang Nikolajsen
Willi Dupont
Peter Helles

Repræsentorer

Danmarks Naturfredningsforening (suppleant)
Dansk Ornitologisk Forening (suppleant)
Danske Vandløb (suppleant)
DANVA (suppleant)
Friluftsrådet (suppleant)
Vandløbslauget for Alling Å (suppleant)